

Revizijsko poročilo

o smotrnosti poslovanja

pri neodplačnem prenosu,
nakupu in prodaji

kapitalske naložbe v delež družbe
Splošna plovba, d.o.o., Portorož

v obdobju od
1. 1. 2005 do 31. 12. 2008

Ljubljana, avgust 2010

Namen revizije

Računsko sodišče je prejelo pobudo Državnega zbora – pobudo je podal opozicijski poslanec Srečko Prijatelj.

V skladu z drugim odstavkom 25. člena Zakona o računskem sodišču gre za obvezno revizijo.

Revidiranci in cilj revizije

Revidiranci:

- **Vlada Republike Slovenije (Vlada)**
- **Ministrstvo za finance (MF)**
- **Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d. d., Ljubljana (KAD)**
- **Slovenska odškodninska družba, d. d., Ljubljana (SOD)**

Cilj revizije je bil podati mnenje o smotrnosti poslovanja:

- **Vlade in MF** pri **neodplačnem prenosu** kapitalske naložbe v delež družbe Splošna plovba **na SOD** in
- **SOD in KAD** pri **nakupu in pri prodaji** kapitalske naložbe v delež družbe Splošna plovba, Portorož (**SPP**).

Omejitve pri poročanju

Računsko sodišče je v skladu s tretjim odstavkom 24. člena ZRacS-1 dolžno varovati poslovne skrivnosti.

Zaradi omejitev pri poročanju o izvedeni reviziji (tajnih podatkov Vlade RS in predvsem poslovne skrivnosti SOD in KAD):

- so **razkritja, ki so jih Vlada, KAD in SOD** označili kot take, da vsebujejo **tajne podatke** v skladu s Poslovníkom Vlade oziroma **poslovne skrivnosti** v skladu s 40. členom ZGD, **izločena iz javno objavljenega poročila;**
- celotno revizijsko poročilo je bilo posredovano **Državnemu zboru z oznako zaupno;**
- celotno revizijsko poročilo je bilo posredovano **Vrhovnemu državnemu tožilstvu Republike Slovenije z oznako zaupno, saj so nas zaprosili za posredovanje tega poročila za potrebe njihovega postopka.**

Postopek prenosa naložbe v SPP na SOD

Kljub temu, da je Banka Koper že 8. 5. 2006 poslala poziv za uveljavitev predkupne pravice, je MF Vladi predlagalo prenos naložbe na SOD **šele dva dni pred iztekom roka za uveljavljanje predkupne pravice – s tem je SOD postavila v časovno stisko pri pridobivanju zadostnih podlag za odločanje o uveljavitvi te pravice.**

Časovno zaporedje dogodkov pa kaže na usklajeno ravnanje:

- predlog Vladi za prenos naložbe na SOD je MF podalo **isti dan, ko je drug družbenik SPP uveljavil predkupno pravico.**
- SOD je že **naslednji dan vplačala 16 milijonov dolarjev z namenom uveljavljanja predkupne pravice – za ta namen je ta dan najela posojilo!**
- **Isti dan vplača 16 milijonov dolarjev tudi KAD z namenom uveljavljanja predkupne pravice – čeprav je imela možnost to narediti tudi prej, saj je že bila lastnica naložbe in je poziv ravno tako prejela 8. 5. 2006.**

Sklep Vlade: prenos naložbe na SOD z namenom zagotavljanja sredstev za poplačilo obveznosti po ZSPOZ.

Utemeljitev tega sklepa je vprašljiva:

- **SOD v danem trenutku ni potrebovala dodatnih sredstev za poplačilo obveznosti – glej tudi poročilo RSRS o smotrnosti poslovanja SOD pri poravnavanju zakonskih obveznosti**
- **magnetogram Vlade razkriva drugačne razloge in namene MF – tajnost magnetograma po Poslovniku Vlade.**

Mnenje o učinkovitosti ravnanja Vlade RS

Vlada RS pri odločanju o neodplačnem prenosu kapitalске naložbe v 43,20 odstotni delež družbe Splošna plovba na SOD v letu 2006 **ni bila učinkovita**, saj:

- **ni ravnala v skladu z določili ZJF**; Državni zbor RS je z letnim programom prodaje državnega premoženja že odločil o prodaji te naložbe in ne o prenosu na SOD (Vlada bi lahko izvedla postopek prodaje sama in kupnino nakazala SOD za poplačilo obveznosti po ZSPOZ)
- **v sklep o prenosu ni vključila zaveze**, naj SOD ob morebitni prodaji deleža zagotovi, da bo **poročstvo Republike Slovenije za obveznosti družbe Splošna plovba preneseno na kupca**.
- **je svojo odločitev sprejela na podlagi nepopolnega predloga MF**, vendar ga k dopolnitvi ni pozvala.
- **SOD ni podala jasne usmeritve glede ciljev in časovnega okvira prodaje kapitalске naložbe v delež družbe Splošna plovba oziroma je sprejemala kontradiktorna stališča** (če je namen prodaje zagotavljanje sredstev za poplačilo obveznosti po ZSPOZ, potem strategija ohranjanja 25 % strateškega deleža ni ustrezna).

Mnenje o učinkovitosti ravnanja Ministrstva za finance

- MF** pri pripravi predloga za sklepanje Vlade RS o neodplačnem prenosu kapitalске naložbe v Splošni plovbi na SOD **ni ravnalo učinkovito**, ker:
- **ni izhajalo iz ustreznih podlag** pri ugotavljanju potrebnih sredstev SOD za izvajanje njenih nalog, saj **SOD tedaj sredstev še ni potrebovala**
 - **v predlog ni vključilo vseh obveznih sestavin** po določenih Poslovnika Vlade RS,
 - **pred prenosom naložbe na SOD ni ugotovilo dejanske vrednosti te naložbe**
 - **ni izvajalo prodajnih aktivnosti in ni zagotovilo izvajanja Odloka o programu prodaje državnega finančnega in stvarnega premoženja za leti 2006 in 2007 in izvajanja svojega finančnega načrta** za leto 2006,
 - **se ni odzivalo in ni proučilo vseh izkazanih interesov za nakup in ni poizvedovalo po drugih potencialnih interesentih za nakup te kapitalске naložbe,**
 - **pri spremljanju izvajanja določil pogodbe o neodplačnem prenosu kapitalске naložbe na SOD ni pozivalo SOD k obveščanju o stanju in unovčevanju neodplačno prenesenega premoženja in ni bilo seznanjeno z dejanskim namenom porabe sredstev iz kupnine od prodaje tega deleža,**
 - **je predlagalo prenos kapitalске naložbe na SOD šele dva dni pred iztekom roka za uveljavitev predkupne pravice pri nakupu deleža družbe Splošna plovba od Banke Koper in s tem postavilo SOD v časovno stisko pri zagotavljanju ustreznih podlag za odločanje o nakupu deleža.**

Vpliv na dosežene vrednosti pri prodaji

Možna odločitev SOD in KAD za prodajo:

- **večinskega 54 % deleža** – več zainteresiranih kupcev, ki bi pridobili večinski delež – na mednarodnem trgu ladijskih prevozov je primanjkovalo kapacitet – hitreje jih je bilo mogoče pridobiti z nakupom prevoznikov kot z naročilom gradnje ladij, **zato velik interes**
- **manjšinskega 29,6 % deleža** – ta omogoča le **dvema obstoječima lastnikoma pridobitev večinskega, več kot 50 %, deleža** – Döhle ICL (ki je že lastnik prek Pomorske družbe) in Mercati. Tudi pri prodaji preostalega deleža KAD in SOD se s tem **omeji število ponudnikov**.

KAD in SOD sta z izbiro prodaje 29,6 % deleža omejili interes vlagateljev predvsem na dva – s tem (kljub pomembnemu povišanju cene znotraj omejenih ponudnikov) nista sledili cilju maksimiranja kupnine.

Mnenje o učinkovitosti ravnanja SOD in KAD – nakup deleža (1/1)

SOD je **pridobila kapitalsko naložbo** v SPP od RS **dva dni pred iztekom roka** za uveljavitev predkupne pravice, zato **je bila v časovni stiski** in posledično pri uveljavljanju te pravice **ni ravnala z zadostno skrbnostjo**.

KAD pri odločanju o uveljavitvi predkupne pravice za 5,25-odstotni delež Splošne plovbe KAD **ni ravnala učinkovito**, ker **ni izhajala iz ustreznih podlag (cenitev, ipd.)**. Nakup nove kapitalске naložbe **ni bil v skladu s poslovno finančnim načrtom KAD za leto 2006**, v katerem **je predvidela zmanjševanje netržnih kapitalskih naložb** in povečevanje deleža v pomembnejših tržnih naložbah.

Kljub temu pa sta **SOD in KAD pri nakupu deleža SPP od Banke Koper sodelovali**, s čimer sta si zagotovili večinski delež družbe Splošna plovba in možnost doseganja večjega kapitalskega dobička pri prodaji kupljenega deleža.

Mnenje o učinkovitosti ravnanja SOD in KAD - prodaja deleža (1/4)

SOD in KAD **postopka prodaje 29,65-odstotnega deleža v družbi SPP nista izvedli učinkovito, saj:**

- pred začetkom postopka prodaje **nista pridobili ustreznih podlag za odločanje** v postopku prodaje;
 - **predmeta prodaje nista poznali** v zadostni meri, saj **nista pridobili ustrezne ocene vrednosti deleža**, nista **izvedli skrbnega pregleda**, vpogleda v knjige in spise **ali predlagali izvedbe posebne revizije** družbe Splošna plovba, da bi pridobili informacije o dejanskem premoženjskem stanju in poslovanju te družbe.
 - **razmer na svetovnem ladijskem trgu nista spremljali**, za določitev prodajnih pogojev in višine prodajanega deleža pa nista izdelali analiz.
- sta postopek prodaje vodili tako, da sta **omejili interes ponudnikov predvsem na obstoječa dva družbenika**, ki bi z nakupom tega 29,65 % deleža SPP **pridobila večinski, več kot 50 % delež**, kar ni skladno s ciljem maksimiranja kupnine,
- sta v okviru omejenega števila ponudnikov z **nadgrajevanjem postopka iztržili za 49 odstotkov višjo ceno od njihovih prvotnih ponudb**, vendar sta z **omejitvijo možnega licitiranja ponudnikov le do višine predloženih garancij** dopustili tveganje, da tudi v okviru te dražbe ni bila iztržena najvišja cena, saj je bila **družba Döhle ICL pripravljena plačati najmanj 5 milijonov evrov več**, kot je bila končna dražbena cena,
- **je SOD ohranila 19,8-odstotni delež v SPP**, s čimer **nista zasledovali ciljev določenih s sklepom Vlade RS o neodplačnem prenosu deleža za namen poplačila obveznosti po ZSPOZ**.

Mnenje o učinkovitosti ravnanja SOD - prodaja deleža (2/4)

SOD in KAD **postopka prodaje 29,65-odstotnega deleža v družbi SPP nista izvedli učinkovito, saj:**

- **nista zagotovili preglednosti postopka prodaje**, ker:
 - javnega vabila nista objavili v tujih časopisih,
 - sta izvedli več faz postopka in med postopkom spreminjali pogoje, predmet in metodo prodaje, česar nista javno objavili,
 - pri oblikovanju javnega vabila nista natančno določili prodajnih pogojev
- v postopku prodaje **SOD ni**
 - za izvedbo postopka prodaje **sprejela posameznega programa prodaje**, v katerem bi vnaprej določila cilje in metodo prodaje,
 - **zagotovila enakopravnega obravnavanja ponudnikov**, ker ni zagotovila enakovredne obveščenosti potencialnih ponudnikov o predmetu prodaje. Tako izveden postopek prodaje ni bil v skladu z določili **ZJF in z določili Uredbe o prodaji (velja le za SOD)**.

Odzivno poročilo – MF (75 dni)

Ministrstvo za finance mora v odzivnem poročilu predložiti dokazila o izvedbi naslednjih aktivnosti:

- priprava **predloga oziroma dopolnitev določil ZSOS z natančno opredelitvijo razmerja med Republiko Slovenijo in SOD**, iz katerih bo jasno razvidno, da SOD pri izvajanju določil ZSPOZ **posluje v imenu in za račun RS** ter **da se premoženje RS (za namen izvajanja določil ZSPOZ) ne prenese na SOD v last**, temveč le **v upravljanje** ter **posredovanje tega predloga v obravnavo na Vlado RS**, in
- **izdajo začasnega navodila o načinu računovodskega evidentiranja poslov, premoženja in obveznosti za račun Republike Slovenije v letu 2010, tako v proračunu RS kot SOD in drugih pravnih osebah, ki izvajajo posle za tuj račun** in morajo izkazovati prejeto premoženje zgolj izvenbilančno ter **izdelavo načrta aktivnosti** z opredeljenimi aktivnostmi, roki in odgovornimi osebami **za implementacijo vsebine tega navodila v splošnih predpisih.**

Odzivno poročilo – Vlada (90 dni)

Vlada RS mora v odzivnem poročilu predložiti dokazila o izvedbi:

- **obravnave predloga dopolnitev določil ZSOS** z natančno opredelitvijo razmerja med Republiko Slovenijo in SOD, iz katerih bo jasno razvidno, da SOD pri izvajanju določil ZSPOZ posluje v imenu in za račun Republike Slovenije ter da se premoženje Republike Slovenije (za namen izvajanja določil ZSPOZ) ne prenese na SOD v last, temveč le v upravljanje **ter posredovanje predloga sprememb zakona v državni zbor.**

Priporočila – SOD

SOD priporočamo, naj:

- **dopolni Pravilnik o postopkih prodaje kapitalskih naložb na način, da:**
 - **podrobneje opredeli:** metode prodaje kapitalskih naložb in kriterije za izbiro posamezne metode, način vodenja postopka, pripravljalna dejanja, način aktivnega iskanja potencialnih kupcev ter preverjanja interesa za nakup in način obveščanja potencialnih ponudnikov;
 - bodo **določila, ki se nanašajo na pripravljalna dejanja, nadzor in vodenje postopka veljala tudi za vse posle, povezane s pridobitvami kapitalskih naložb in s sklepanjem ali uveljavljanjem opcijskih upravičenj** in
 - **podrobneje določi podlage**, ki jih mora direktor SOD predložiti UO SOD za sprejem odločitve o predhodnem soglasju.
- **opredeli postopek pri sprejemanju novih internih aktov ali novih sklepov organov tako, da bodo zagotavljali natančno opredelitev sprememb in razveljavitev starih aktov in**
- **redno preverja tržne možnosti za prodajo preostalega deleža in oceni smotrnost uveljavitve prodajne opcije v primerjavi s prodajo tega deleža na trgu.**

Priporočila – KAD

KAD priporočamo, naj:

- **prične postopke za dopolnitev 2. točke prvega odstavka 22. člena statuta na način, da bo obveznost podaje soglasja NS KAD nad zneskom, ki ga določi skupščina KAD, veljala za sklenitev vseh pravnih poslov, povezanih s kapitalskimi naložbami KAD in**
- **dopolni Navodilo o postopku prodaje kapitalskih naložb, na način, da:**
 - **bodo pripravljalna dejanja obsegala tudi izvedbo skrbnega pregleda ali druge načine pridobivanja informacij o prodajani družbi in**
 - **bodo določila, ki se nanašajo na pripravljalna dejanja, nadzor in vodenje postopka, veljala tudi za vse posle, povezane s pridobitvami kapitalskih naložb in s sklepanjem ali uveljavljanjem opcijskih upravičenj.**
- **redno preverja tržne možnosti za prodajo preostalega deleža in oceni smotrnost uveljavitve prodajne opcije v primerjavi s prodajo tega deleža na trgu.**